

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Вибіркова навчальна дисципліна

Мова навчання – українська

Освітньо-професійна програма облік і аудит

Код та найменування спеціальності 071 Облік і оподаткування

Шифр та найменування галузі знань 07 Управління та адміністрування

Ступінь вищої освіти магістр

**Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою академії**

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою обліку та аудиту Одеської національної академії харчових технологій

РОЗРОБНИК (розробники): Ткачук Г.О., професор кафедри обліку та аудиту,
д.е.н., доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри обліку та аудиту
Протокол від «24» травня 2021 р. №15

Завідувач кафедри ПІДПИСАНО Валерій НЕМЧЕНКО
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності *071 Облік і оподаткування* галузі знань *07 Управління та адміністрування*

Голова ради ПІДПИСАНО Валерій НЕМЧЕНКО
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Гарант освітньої програми ПІДПИСАНО Наталія КУПРІНА
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії
Протокол від «31» травня 2021 р. № 5

Секретар Методичної ради академії ПІДПИСАНО Валерій МУРАХОВСЬКИЙ
(підпис) Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка.....	4
1.1	Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2	Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти.....	4
1.3	Міждисциплінарні зв'язки.....	6
1.4	Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС.....	6
2	Зміст дисципліни:.....	6
2.1	Програма змістових модулів.....	6
2.2	Перелік практичних робіт.....	8
2.3	Перелік завдань до самостійної роботи.....	8
3	Критерії оцінювання результатів навчання.....	9
4	Інформаційне забезпечення.....	10

1. Пояснювальна записка

Мета та завдання навчальної дисципліни

З'ясування принципів положень організації зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Формування системи теоретичних знань з обліку і оподаткування зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій. Вивчення методів і технологій обліку та оподаткування найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у зовнішньоекономічних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами. Набуття практичних навичок документального оформлення та відображення зовнішньоекономічних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

В результаті вивчення курсу студенти повинні

знати:

- порядок нормативного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні;
- теоретичні основи організації обліку та оподаткування зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання;
- методика і техніку обліку зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

вміти:

- формувати професійні компетенції з питань обліку, звітності та оподаткування операцій зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

1.1. Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»](#) та [освітньо-професійній програмі «Облік і аудит»](#) підготовки магістрів.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті
- ЗК12. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК13. Здатність до засвоєння нових теоретичних знань та їх застосування у практичній діяльності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу

СК2. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами менеджменту підприємства

СК3. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків

СК11*Здатність аналізувати і оцінювати закономірності і тенденції розвитку обліково-аналітичної системи, системи контролю, аудиту та оподаткування підприємств переробної харчової та промисловості, рекреаційного та комерційного сектору

Програмні результати навчання:

ПРН1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління

ПРН4. Організовувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання

ПРН 6. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації

ПРН21*Застосовувати результати аналізу і оцінки тенденцій і закономірностей розвитку для розв'язання комплексних проблем у сфері обліку, аудиту та оподаткування, з їх подальшим адаптуванням до умов змінного середовища та вимог сталого розвитку підприємств переробної харчової промисловості, рекреаційного та комерційного сектору

1.2. Міждисциплінарні зв'язки

«Фінансовий облік 1», «Фінансовий облік 2» та ін.

1.3. Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Кількість кредитів - 4, годин - 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	12	6	6
Самостійна робота, годин	Денна -80		Заочна - 108

2. Зміст дисципліни

2.1. Програма змістових модулів

№ теми	Зміст теми	Годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1: Основи організації зовнішньоекономічної діяльності, облік експортно-імпортних операцій			
1	Предмет, завдання та зміст дисципліни (<i>Предмет та завдання дисципліни. Резиденти та нерезиденти. Види зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензії та квоти в ЗЕД. Стандарти та принципи, що використовуються в ЗЕД. Фактурна та митна вартість. Митні збори та мито. Митні режими. Умови постачання ІНКОТЕРМС</i>).	2	1

2	Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку (Документування зовнішньоекономічних операцій. Зовнішньоекономічний контракт (зміст, структура, терміни). Структура вантажно-митної декларації (ВМД). Особливості обліку операцій в зовнішньоекономічній діяльності: синтетичний та аналітичний облік, паралельний облік в іноземній та національній валюті. Курсові різниці: загальне поняття. Зміст П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Монетарні та немонетарні статті. Організація контролю за здійсненням експортно-імпортних операцій. Терміни повернення валютних цінностей на Україну. Розрахунок пені за несвочасне повернення валютних коштів. Декларування валютних коштів, які знаходяться за кордоном).	2	-
3	Облік імпортних операцій (Імпорт товарів, робіт та послуг – загальне поняття та документування операцій. Фактурна та митна вартість. Митні збори та мито, податок на додану вартість по імпортних операціях: порядок розрахунку, ставки, пільги, порядок сплати. Бухгалтерський облік придбання імпортних товарів, робіт та послуг на умовах прямого виходу підприємства на зовнішній ринок. Облік авансових платежів. Розрахунок курсових різниць).	4	1
4	Облік експортних операцій (Експорт товарів, робіт та послуг – загальне поняття та документування операцій. Бухгалтерський облік експорту товарів, робіт та послуг на умовах прямого виходу підприємства на зовнішній ринок. Облік авансових платежів. Розрахунок курсових різниць).	4	1
Змістовий модуль 2. Облік валютно-фінансових та операцій з давальницькою сировиною, інших операцій зовнішньоекономічної діяльності			
5	Облік валютно-фінансових операцій (Іноземна валюта – загальне поняття. Порядок відкриття рахунків в іноземній валюті. Виписка банка в іноземній валюті. Банківський переказ, документарний акредитив. Облік руху валютних коштів на рахунку в банку. Облік касових операцій в іноземній валюті. Облік придбання іноземної валюти підприємствами України: порядок проведення, документування та бухгалтерський облік. Облік продажу іноземної валюти: порядок проведення, документування та бухгалтерський облік. Курсові різниці і їх відображення в звітності).	2	1
6	Облік товарообмінних (бартерних) операцій і операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності (Особливості відображення в обліку експортної і імпортної частини бартерних операцій в зовнішній торгівлі. Спеціальні режими при здійсненні бартерних операцій. Різні види здійснення операцій з давальницькою сировиною: експорт і імпорт давальницької сировини, реалізація готової продукції в країні переробки, в третій країні, повернення готової продукції в країну замовника, спільна реалізація готової продукції, компенсація витрат на переробку сировини. Різні види здійснення операцій з давальницькою сировиною: експорт і імпорт давальницької сировини, реалізація готової продукції в країні переробки, в третій країні, повернення готової продукції в країну замовника, спільна реалізація готової продукції, компенсація витрат на переробку сировини. Бухгалтерський облік і особливості документування операцій з давальницькою сировиною).	2	1

7	Особливості обліку інвестиційних операцій, операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями та інших зовнішньоекономічних операцій (Облік лізингових операцій, комісійних та консигнаційних операцій. Облік отримання та надання технічної та гуманітарної допомоги. Облік розрахунків по відрядженням за кордон. Внесення до статутного капіталу іноземної валюти. Іноземні представництва: особливості діяльності та обліку. Вільні економічні зони. Зони вільної торгівлі, прикордонна торгівля, офшорні компанії. Мета організації і реєстрація, законодавчо-правова база. Особливості організації і ведення бухгалтерського обліку на вищевказаних підприємствах).	4	1
ВСЬОГО		20	6

2.2. Перелік практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Усне та тестове опитування і розв'язання задач за темою „Предмет, завдання та зміст дисципліни”	2	1
2.	Усне та тестове опитування і розв'язання задач за темою „Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку”	4	–
3.	Усне та тестове опитування і розв'язання задач за темою „ Облік імпорتنних операцій”	4	1
4.	Усне та тестове опитування і розв'язання задач за темою „ Облік експортних операцій”	4	1
5.	Усне та тестове опитування і розв'язання задач за темою „ Облік валютно-фінансових операцій в ЗЕД”	2	1
6.	Усне та тестове опитування і розв'язання задач за темою „ Облік товарообмінних (бартерних) операцій і операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності”	2	1
7.	Усне та тестове опитування і розв'язання задач за темою „Особливості обліку інвестиційних операцій, операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями та інших зовнішньоекономічних операцій ”	2	1
ВСЬОГО		20	6

2.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Опрацювання лекційного матеріалу за темами	14	12
	Тема 1. Предмет, завдання та зміст дисципліни	2	2

	Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	2	1
	Тема 3. Облік імпорتنих операцій	2	2
	Тема 4. Облік експортних операцій	2	1
	Тема 5. Облік валютно-фінансових операцій в ЗЕД	2	2
	Тема 6. Облік товарообмінних (бартерних) операцій і операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності	2	2
	Тема 7. Особливості обліку інвестиційних операцій, операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями та інших зовнішньоекономічних операцій	2	2
2.	Підготовка до практичних занять	16	12
	Тема 1. Предмет, завдання та зміст дисципліни	2	2
	Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	2	-
	Тема 3. Облік імпорتنих операцій	2	2
	Тема 4. Облік експортних операцій	2	2
	Тема 5. Облік валютно-фінансових операцій в ЗЕД	2	2
	Тема 6. Облік товарообмінних (бартерних) операцій і операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності	2	2
	Тема 7. Особливості обліку інвестиційних операцій, операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями та інших зовнішньоекономічних операцій	4	2
3.	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	10	24
	Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку”	-	10
	Тема 7. Особливості обліку інвестиційних операцій, операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями та інших зовнішньоекономічних операцій	10	14
4.	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	40	60
Разом з дисципліни		80	108

2.4. Перелік індивідуальних навчально-дослідних завдань

№ п/п	Назва індивідуального завдання	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	ІНДЗ №1 до теми № 1 «Предмет, завдання та зміст дисципліни». Структура Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та дослідження умов постачання ІНКОТЕРМС.	4	8

2.	ІНДЗ №2 до теми № 2 «Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку». Зовнішньоекономічний контракт. Ван-тажно-митна декларація.	4	8
3.	ІНДЗ №3 до теми № 3 «Облік імпорتنних операцій». Вирішення задач.	8	10
4.	ІНДЗ №4 до теми № 4 «Облік експортних операцій». Вирішення задач.	8	10
5.	ІНДЗ №5 до теми № 5 «Облік валютно-фінансових операцій в ЗЕД». Вирішення задач.	6	8
6.	ІНДЗ №6 до теми № 6 «Облік товарообмінних (бартерних) операцій і операцій з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічній діяльності». Вирішення задач.	6	8
7.	ІНДЗ №7 до теми № 7 «Особливості обліку інвестиційних операцій, операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями та інших зовнішньоекономічних операцій». Вирішення задач	4	8
ВСЬОГО		40	60

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: вхідний, поточний, підсумковий-екзамен.

Нарахування балів за виконання змістового модуля

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min д/з	max д/з	Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали		Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали	
		min		max	min		max	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ 1								
Змістовий модуль 1. «<i>Основи організації зовнішньоекономічної діяльності, облік експортно-імпорتنних операцій</i>»								
Робота на лекціях	-/-	0,5/2	6	-	3	1,5	-	3
Робота на практичних / семінарських заняттях	3/4	4/6	7	21	28	1,5	6	9
Опрацювання тем, не винесених на лекції	-/4	-/6	-	-	-	1	4	6
Підготовка до практичних занять (індивідуальне завдання)	5/8	7/10	4	20	28	4	32	40
Проміжна сума	-	-	-	41	59	-	42	58

Модульний контроль (колоквіум)	15/14	25/35	1	15	25	1	14	35
Контроль результатів дистанційного модулю	4/4	6/7	1	4	6	1	4	7
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0/-	10/-	1	0	10	–	–	–
Оцінка за змістовий модуль 1	–	–	–	60	100	–	60	100
Змістовий модуль 2. “ Облік валютно-фінансових операцій та операцій з давальницькою сировиною, інших операцій зовнішньоекономічної діяльності ”								
Робота на лекціях	-/-	0,5/2	4	-	2	1,5	-	3
Робота на практичних / семінарських заняттях	3/4	5/6	3	9	15	1,5	6	9
Опрацювання тем, не винесених на лекції	–	–	–	–	–	–	–	–
Підготовка до практичних занять (індивідуальне завдання)	10/10	12/15	3	30	36	3	30	45
Проміжна сума	–	–	–	39	53	–	36	57
Модульний контроль (колоквіум)	21/24	47/43	1	21	47	–	24	43
Контроль результатів дистанційного модулю	–	–	–	–	–	–	–	–
Рейтинг за творчі здобутки студентів	–	–	–	–	–	–	–	–
Оцінка за змістовий модуль 2	–	–	–	60	100	–	60	100
Разом з дисципліни			60...100					

4. Інформаційні ресурси Базові

1. Лучко М. Р., Мельник Н. Г., Сисюк С. В. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ. 2015. 356 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/13052>
2. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. С. О. Кузнецова, Х. : Видавництво Іванченко І. С. 2019. 220 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/44799/1/Book_2019_Kuznetsova_Oblik_ZED.pdf.
3. Ткачук Г.О. Конспект лекцій з курсу "Облік зовнішньоекономічної діяльності" [Електронний ресурс] : для студентів спец. 071 "Облік і оподаткування" ден. та заоч. форм навчання / Г. О. Ткачук ; відп. за вип. В. В. Немченко ; Каф. обліку та аудиту. — Одеса : ОНАХТ, 2016. — Електрон. текст. дані: 83 с
4. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» для магістрів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної форми навчання / Укл. Г.О. Ткачук, Х.О. Баранюк, Л.М. Головаченко. Одеса: ОНАХТ. 2018. 27 с. Центр дистанційного навчання ОНАХТ: електронний ресурс. URL: <http://moodle.onaft.edu.ua/>.

5. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Облік зовнішньоекономічної діяльності» для магістрів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» заочної форми навчання / Уклад. Г.О. Ткачук., Х.О. Баранюк, Л.М. Головаченко. Одеса: ОНАХТ, 2018. 26 с. Центр дистанційного навчання ОНАХТ: електронний ресурс. URL: <http://moodle.onaft.edu.ua/>.

Допоміжні

1. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року). Видання МТП № 560 від 01 січня 2000 року. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI / Верховна Рада України. Законодавство України: веб-сайт. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Податковий кодекс України від № 2755-VI / Верховна Рада України. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про зовнішньоекономічну діяльність. Закон України від 16 квітня 1991 року № 960-XII / Верховна Рада України. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV / Верховна Рада України. Законодавство України: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996>.
6. Умови задач, зміст прикладів та опис ситуацій для практичних занять.
7. План рахунків та баланси державних установ.
8. Тести для контролю знань студентів.
9. Навчально-методичний кабінет кафедри обліку та аудиту ОНАХТ, ауд. А-301.
10. Бібліотека ОНАХТ.
11. Одеська національна наукова бібліотека.

Сайти мережі Internet:

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <https://mof.gov.ua>.
3. <https://www.apu.com.ua>.
4. <http://www.dtk.com.ua>
5. <http://www.liga.com.ua/>
6. <http://www.glavbukh.ua/>
7. <http://www.vobu.com.ua/>
8. <http://buhgalter911.com/>
9. <http://www.vobu.com.ua>